

1. Izjavljamo, da smo brezpogojno solidarni z enotno organizacijo UJU.

2. Obsojamo vsakogar, ki poskuša zanesti neslogo v naše vrste.

3. Obžalujemo, da odločuje v prosvetni upravi politika, ne pa postava in pravica in je v najvažnejših vprašanjih učitelstvo izključeno od sodelovanja.

4. Protestiramo, da se odstavljajo najodličnejši, nad vse zaslužni šolniki, kakor Gangl, Rapè, Scheil i. dr., da se razveljavljajo službeni dekreti in se premeščajo učitelji brez službene potrebe na željo nekaterih oseb.

—res Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj je zborovalo dne 11. t. m. v Brežicah, in je sprejelo sledeči resoluciji:

1. Protestiramo proti nasiljem, izvršenim v prosvetni upravi v zadnjem času nad naprednim učiteljstvom, predvsem radi razrešenja g. višjega šolskega nadzornika Gangla in krivične uporabe člena 71. činovniškega zakona.

2. Protestiramo proti pisavi »Slovenca« v zadnjem času ter odločno izjavljamo, da smo solidarni in z vsi disciplino v enotni organizaciji UJU!

—res, Ljutomersko učiteljsko društvo, zbrano dne 11. oktobra 1924 na svojem zborovanju v Kapeli pri Radencih:

1. obžaluje, da odločuje ravno v prosvetni upravi politika in to baš politika

stranke, ki ni nikdar vzela resno šolskega vprašanja;

2. protestira, da vrši sedanji režim nasilje nad naprednim slovenskim učiteljstvom, predvsem protestira in je ogorčeno radi razrešenja višjega šolskega nadzornika Engelberta Gangla ter ljutomerskega okrajnega šolskega nadzornika Ivana Koropca;

3. odločno obsoja zlorabo člena 71. činovniškega zakona, ker se na ta način goji in podpira vse drugo prej nego bratstvo, vzajemnost in uspešno prosvetno delo.

—res Sv. Lenarško učiteljsko društvo je sprejelo na svojem zborovanju dne 15. oktobra t. l. sledeče resolucije:

1. Enoglasno izjavljamo, da smo bili, smo in bomo solidarni z našo organizacijo UJU.

2. Odločno obsojamo nasilja, ki prihajajo od prosvetne uprave v zadnjem času nad naprednim učiteljstvom. Protestiramo proti odstranitvi višjega šolskega nadzornika E. Gangla.

3. Odločno zahtevamo osamosvojitve šolske uprave od politične.

Prezaslužnemu srezkemu šolskemu nadzorniku izrekamo najiskrenejšo pohvalo, kajti vodil je od prevrata sem popolnoma objektivno in z mnogim trudom v nacionalističnem duhu učitelstvo z najboljšimi pedagoško - didaktičnimi nasveti in modernimi načeli.

Položaj profesorjev.

V članku »Stanovsko gibanje slovenskih profesorjev« (»Učit. Tovariš« št. 41 od dne 16. oktobra 1924) stoji trditev, da je položaj profesorjev »relativno ugodnejši nego je bil v Avstriji«.

Da vidimo: V Avstriji je profesor pri prvem definitivnem nameščenju prišel v IX. činovni razred, t. j. činovni razred stotnika ali kapetana, z 10 službenimi leti je prišel v VIII., z 20 službenimi leti v VII. činovni razred ali čin podpolkovnika. Začetna plača v IX. činovnem razredu je bila 2800 K na leto, najvišje 6500 K brez aktivitetne doklade. Celotni najvišji prejemki profesorja so se od najvišjih prejemkov podpolkovnika razločevali za nekaj sto kron letno, kolikor je bila stanarina pri oficirjih višja kakor aktivitetna doklada pri državnih uradnikih.

Sedaj pride profesor z definitivnim nameščenjem v 8. grupo I. kategorije, ki ima isto položajno plačo kakor poročnik. Profesor doseže 4. grupo I. kategorije, ki ima sicer isto položajno plačo kakor podpolkovnik, toda celotni prejemki podpolkovnika so večji za 850 Din mesečno v denarju in za 27 m³ drv na leto, kar

predstavlja mesečno najmanj 300 Din, tako da star, doslužen profesor prejema približno iste prejemke kakor kapetan, to je konča s prejemki onega oficirskega čina, s katerim je v Avstriji začel definitivno službo. Na videz ugodnejši položaj imajo starejši ravnatelji (nad 20 službenih let), ki imajo položajno plačo brigadnega generala; toda tudi njihovi celotni prejemki ne presegajo celotnih prejemkov podpolkovnika, dočim so v Avstriji ravnatelji imeli čin in plačo polkovnika.

O nadzornikih niti ne govorimo. Njihov položaj je tak, da se vsak profesor in vsak ravnatelj brani nadzorniškega mesta.

Pri vsem tem pa je treba upoštevati, da tudi današnji oficirski prejemki po valutni vrednosti daleč zaostajajo za predvojnimi; tem bolj velja to seveda za profesorje in druge civilne državne uradnike.

Edina ugodnost dosežena je s tem, da mladi profesorji avtomatično postanejo definitivni, dočim so v Avstriji nekateri suplenti morali po 5-6 let čakati na izpraznjeno mesto.

Splošne vesti.

—r Opuščanje slovenskih učiteljev v Italiji. Šolski skrbnik Reina je zagotavljal poslancu dr. Besednjaku, da se ni bati opuščanja slovenskih učiteljev; Toda italijanska gospoda govori eno, dela pa drugo. Sedaj so odslovljeni prvi učitelji na podlagi nove zakonodaje za osnovno šolo. Opuščeni so: Bernettič Fran, Rakitovac, Cerut Silvester, Predloka, Demarin-Flego Zorka, Kenič Andrej, Zagorje, Knap Anton, Col, Medvešek Bogomil, Dekani, Mistej Josip, Bukovica, Pahor Josip, Sežana, Sledili bodo še drugi odpusti.

— Za prosvetnega inšpektorja bi toliške oblasti je imenovan gosp. Peter Lješnarevič, direktor gimnazije v Velsu.

— Belokranjskemu učiteljskemu društvu. Ker je prosvetni oddelek za Slovenijo razveljavil odlok višjega šolskega sveta z dne 16. decembra 1919, št. 16.153, s katerim je dovoil, da se smatrajo dnevi ob zborovanju učiteljskih društev pouka prosti, se za 8. dan novembra 1924 določeno društveno zborovanje ne bo vršilo. — Predsednik.

— Vse one, ki eventualno še niso prejeli »Rešenja« o prevedbi opozarjamo in jim nasvetujemo, naj še enkrat s kolega prosto vlogo urgirajo rešitev »rešenja« in naj ponovno izpolnijo in prilože ono polo »Podaci«, ki smo jo morali izpolniti vsi meseca decembra 1923. Vlogo naj potem uradnim putem pošljejo na ministrstvo.

— Učiteljska imenovanja. Nano vo so imenovani: Ivana Košar v Bukovščico, Vanda Andoljšek v Trbovje, Ada Othofer v Gabrje, Jagoda Bačič v Polšnik, Avgust Binder v Ovčjak, Alojzij Cotman v Reichenau, Ana Terpin v Laze, okraj Črnomelj, Roza Roš v Stranje, Adalbert

Božič v Staro vas, Celestin Perka vac v Ribnico, Cezar Sancin na Vinico, Zora Kneisel v Staro vas, Jan kovič Janko v Podstenice, Marija Kovič na Trebelno, Stanko Gajšek v Senovo, Mara Šifer-Dietz na Zidan most, Anica Gabršek v Reko nad Laškim, Adolf Arzenšek k Sv. Jederti, Frančiška Molik na Rakek, Bogomira Dobovšek v Dobrepolje. — Premeščeni so: Franja Černe Mrak iz Tržiča v Leskovec, Vladimir Perhac iz Leskovca v Tržič, Roza Krusche-Progar iz Črmošnjic v Hinje, Zora Iskra iz Radovljice na Vič, Julija Weble iz Kočevja v St. Peter pri Novem mestu, Anica Sekula z Blok v Podzemelj, Rudolf Bratok z Velikih Pojan v St. Rupert, Alojzij Markič iz Ovčjaka na Vič, Milan Grom iz Žvirč v Babino polje, Jožica Erbežnik iz Dolža v Prečno, Kristina Hainer iz Žužemberka v Radovljico, Hilda Mihelič iz Sv. Križa pri Litiji v Zagorje, Dragotin Zupančič iz Stopič v Rakitno, Franjo Bitenc od Sv. Primoža na Pohorju v Staro lipo, Darinka Bercé iz Boštana v St. Janž, Katari na Andrejka iz Preske v Rove, Elza Podboj iz Rov v Presko, Gabrijela Grom-Hladnik iz Dol. Nem. vasi v Babino polje, Marija Bartol iz Dolenje vasi v Ribnico, Ivana Dolinšek iz Kolovrata v Senožeti, Ladislav Požar z Ježice na Barje, Oskar Hrast iz Mengša na Črnuče, Mira Klun iz Fara Vasi v Loški potok, Fran Žukovec iz St. Petra v Novo mesto, Marija Kramolec-Vyzourek iz Dobrepolj v St. Vid nad Ljubljano.

— Verne duše so prost dan; to naj velja vsem onim, ki se tozadevno obračajo na nas. Dosedaj je bilo to še vedno v navadi, kadar je padla med dva dni nedelja.

— Pojasnilo. V eni zadnjih števil »Učit. Tovariš« je bilo objavljeno, da je dobilo študijski dopust za višjo pedagoško šolo v Zagrebu samo enajst klerikalnih strankarjev. Sedaj so se nam javili, da so dobili dopust med temi tudi ti-le člani UJU: tov. Iskra, Cotič, Rojc, Vidmar (ta za sikarsko akademijo), Anica Černejeva in Tone Seliškar, ki pa je samovoljno prekinil dopust in se vrnil na svoje službeno mesto.

— Imenovanje. Josip Ribičič, učitelj pri Sv. Jakobu v Trstu je imenovan za začasnega šolskega upravitelja na Rakeku; učiteljica Julija Koskmet v Podkrajju za učiteljico brez stalnega učnega mesta v Dolenji vasi.

— † Fran Jordan, V deželni bolnici v Ljubljani je umrl tov. Fran Jordan, stalni učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani. Pokojnik je prej služboval v Toplicah pri Zagorju, Radečah, Bukovju, Razdrtem in kot nadučitelj v Ihanu. Rojen je bil v Grobljah pri St. Jerneju, šolal se je v Kočevju in Novem mestu ter je napravil leta 1893. maturo na ljubljanskem učiteljskem. Posebno se je posvetil nadjaznemu izobraževanju. Obvladal je francoski jezik, obiskoval tečaj za rokotvorni pouk na Dunaju, pri katerem se je posebno zanimal za mizarstvo in lesorezbo, tečaj za moderno risanje v Ljubljani in za kmetijstvo na Grmu. Bil je blagega značaja in vzoren šolnik, kar mu je šolska oblast izkazala z dvema priznanicama. Zapušča štiri nedoletne otroke in ženo. Blagemu tovarišu bodi ohranjen časten spomin, preostalim pa naše sožalje!

— V Črnučah pri Ljubljani je umrl tov. Cerar. N. p. v. m.!

— Belokranjsko učiteljsko društvo je sklenilo v počaščenje spomina prvoroditelja za naše pravice, soustanovnika Učiteljskega konvikta, vrlega tovariša Jakoba Dimnika pristopiti Učiteljskemu konviktu kot ustanovnik z zneskom 1000 Din.

— Tiskovine za knjigovodstvo trgovskih nadaljevalnih šol ima v zalogi Učiteljska tiskarna, in sicer blagajniško knjigo, dnevnik, glavno knjigo, salda konti in skontro blaga, vsi v posameznih polah. Vodstvom trgovskih nadaljevalnih šol jih najtopleje priporočamo.

— NAROČNIKE »ZVONČKA« opozarjamo, da bo prihodnji številki »Zvončka« priložena položnica z označbo dolžnega zneska. Prosimo nujno, da nam nemudoma poravnate naročnino, kdor nam tekom novembra ne poravnata dolga na naročnini, ne bo dobil decembrove številke. Naše tovarišice in tovariše vlijudno prosimo, da na to opozorijo naročnike »Zvončka« v svojih razredih. Mesečniki dobe obračune pozneje. Upravnik.

IZJAVA.*

Med učiteljskimi imenovanji, ki se čutijo preganjani, je bila navedena v listih tudi učiteljica ga. Sterk-Jurca Marija, ki je prišla med te menda tako, kakor Pilat v vero.

Da bi se z zlobnim zavijanjem ne spravljalo morda tega imenovanja v stik z neko disciplinarno zadevo, izjavljamo podpisani, da je imenovana učiteljica za razpisano učno mesto v Hajdini sama prosila, katero mesto ji je potem prosvetno ministrstvo podelilo.

V Radečah meseca oktobra 1924.

Jos. Armič,
šolski upravitelj.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Darila: Anton Porekar, nadučitelj na Plum pri Ormožu 50 Din namesto venca na grob umrlemu tovarišu in sošolcu ter iskrenemu prijatelju Martinu Salamu. — Za »Ganglov kamen« sta darovala Ferk Bogomir, učitelj pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju in Julka Bantan, šolska upraviteljica v Mačkovcih (Prekmurje) vsak po 1 obveznico 7% državnega posojila à 100 Din (sept. 1922.) = 200 Din. Zbirka »Ganglov kamen« izkazuje sedaj 9396 Din. Iskrena hvala! — Blagajniki učiteljskih društev spomnite se članarine za naš dom! — M. Kožuh, blagajnik.

Učiteljski pravnik.

—Š Brezplačno zdravljenje za državne uradnike v bolnicah. Kakor izve mo, je izdan odlok, da se uveljavi člen uradniškega zakona glede brezplačnega zdravljenja državnih uradnikov v bolnicah Slovenije. O zadevi bomo podrobneje še poročali.

—Š Dvomesečna posmrtna pomoč in pogrebna se izplačuje v Ljubljani in ne v Beogradu. Kakor izve mo je izdana odločba, da se odslej tudi dvomesečna posmrtna pomoč in pogrebna izplačuje in nakazuje pri finančni delegaciji v Ljubljani in ni treba šele rešitve z Beograda. S tem se je nakazilo in administracija zelo pospešila. O zadevi bomo podrobneje še poročali.

—Š Prošnje za penzijo in vdovino morajo biti opremljene z »Uverenjem o godinama službe«, z izkazom o razrešitvi iz službe. Glavna kontrola zavrača vse prošnje, ki niso opremljene s temi prilogi.

—Š Čin pedagoške šole. Glavni prosvetni svet v Beogradu se je izrekel o činu pedagoške šole. Pedagoška šola po tem izreku nima čina fakultet, vendar spada med visoke strokovne šole. Pri izpremembi uradniškega zakona se mora kandidatom s kvalifikacijo pedagoške šole omogočiti, da pridejo v I. uradniško kategorijo.

—Š Izostanek državnega uslužbenca od službe. Ministrstvo pravde razglasa: Centralna komisija za izvrševanje zakona o civilnih državnih uslužbencih je izdala o izostanku državnega uslužbenca iz službe sledeče mnenje: Po členu 104. zakona o državnih uradnikih mora državni uslužbenec, ki kadarkoli in iz kakršnegakoli razloga ne more priti v službo, o tem poročati takoj, najkasneje pa v 24 urah, svojemu neposrednemu starejšini in opravičiti svoj izostanek. V zakonu ni predpisano, kakšna bodi ta opravičila, in prepuščeno je presoji dotičnega starejšine, da se zadovolji tudi samo z uslužbenčevimi prijavo, če je uslužbenec verodostojen in zanesljiv, tako da opravičuje zaupanje. Če ga ne opravičuje ali če dalje časa ne pride v urad, se mora zahtevati zadostno dokazilo, ki naj z njim uslužbenec izpriča svoj izostanek. Kar se tu smatra za izostanek vobče, velja tudi za izostanek zaradi obolevnosti. Tudi v tem primeru je uslužbenec dolžan, postopati po členu 104. zakona. Če traja bolezen dalje časa in je uslužbenec sicer verodostojen, se lahko zadovolji starejšina tudi samo z uslužbenčevimi prijavo. Drugače mora zahtevati od njega dokazilo. Pri izbiri tega dokazila pa starejšina ne more več postopati po svoji presoji, ker je to dokazilo predpisano v členu 108. Če se torej po starejšinovem mnenju pokaže potreba, da se ugotovi zdravstveno stanje državnega uslužbenca, ki je izostal od službe, mora ta svoj izostanek opravičiti na podstavi komisijske ugotovitve svojega zdravja, kakršna je določena s členom 108., ker je tudi

* Za ta dopis odgovarja uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

Nasilja novega prosvetnega režima.

—na Največji centralizem, ki smo ga dosedaj poznali pri prosveti, so sedaj v praksi upeljali klerikalci, ki so se najstrastneje borili proti centralizmu. Dr. Korošec celo novincev ni pustil imenovati prosvetnemu oddelku, kaj šele okrajnim šolskim svetom, za kar so se klerikalci svojčas tako gnali. Taki so klerikalci v praksi in jih je imel sedaj vsakdo priliko spoznati!

—na Anarhija pod klerikalnim prosvetnim režimom. Okrajni šolski nadzorniki uradujejo samo po dva dni v tednu, so nadalje še upravitelji šol v lastnem okraju, so voditelji obrtnih nadaljevalnih šol in poučujejo celo na njih. Uradne akte odnašajo iz urada domov. Prav lepa vlada »reda«.

—na Protekcija ministra prosvete »zakona, pravice in reda«. Ako pogledamo deške šole v Sloveniji, opazimo, da je »mali minister« g. Velikonja namestil na njih zadnje čase vse polno ženskih učnih moči ter uganjal na njih pravcato partizansko protekcijo, proti kateri se je klerikalni tabor še pred kratkim tako strastno boril. V Mariboru je namestil hčerko bogataša dr. Leskovarja na deški šoli, ki je komaj dovršila učiteljšče. O takih nameščenjih bomo še obširneje izpregovorili.

—na Gospod vladni komisar Narte Velikonja je imenovan v ministrstvo za šume in rude, a rešuje partizansko prosvetno politiko pri prosvetnem oddelku. Kako se to strinja z vlado »zakona in reda«?

—na Maščevanje režima. Tovariš Vladko Rapè, učitelj v Mostah, je premeščen v Sv. Lenart nad Škofjo Loko. Na njegovo mesto je klerikalni režim delegiral mlajšo učiteljico, in sicer na deško šolo, kar je tudi lep primer »zakonitosti«.